

The surveillance abundance of *Aedes Aegypti* larvae
In Udonthani Province from 2554 to 2557

ไสว โพธิมอล

Sawai Phothimol

สุภาภรณ์ โคตรมณี

Supapong Kotmanee

Abstract

Dengue fever is a public health problem in Udonthani Province for a long time. The Disease control normally focused on the mosquitoes namely *Aedes Aegypti*. Especially dealing with breeding sites since it is an easy way to get rid of mosquito and it must be done continuously. For the surveillance the abundance of mosquito larvae in the province, The Center for Vector Born Disease Control 6.2 Udonthani had conducted the Visual larval survey 2 times a year during the years 2554-2557. The 1st survey was conducted between January - March (Before the outbreak) and the 2nd survey was conducted between April - June (During the outbreak). The data had been collected and analyzed using percentages. The 1st survey found that the percentage of household index (HI) was 12.60, the percentage of container index (CI) was 3.83, the container found larva in 100 households (Breteau Index; BI) was 15.12, and finally the container found larva in 1000 populations (*Stegomyia* Index; SI) was 42.22. The most Utensils found mosquito larvae before the outbreak was the pantry saucers (13.89 percent), followed by the plant pots, the vases, the other containers, the water containers, the non-used containers, the tires, the lotus pots and the drinking containers were 9.84, 8.87, 5.95, 3.84, 0.97, 0.45, and 0.43, respectively. The 2nd survey found that the percentage of household index (HI) was 10.79, the percentage of container index (CI) was 3.40, the container found larva in 100 households (Breteau Index; BI) was 11.75, and finally the container found larva in 1000 populations (*Stegomyia* Index; SI) was 39.59. The most Utensils found mosquito larvae before the outbreak was the other containers (10.38 percent), followed by the tires, the pantry saucers, the non-used containers, the water containers, the vases, the plant pots, the lotus pots and the drinking containers were 9.90, 9.16, 5.58, 4.01, 2.61, 2.04, 0.90 and 0.39 respectively.

Key words : Survey, Aegypti Larva, Aegypti breeding

การสำรวจความชุกชุมของลูกน้ำยุงลายในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2554-2557

บทคัดย่อ

โรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาสาธารณสุขของจังหวัดอุดรธานีมาเป็นเวลานาน การควบคุมโรคเน้นมาตรการสำคัญกับการควบคุมยุงลายพาหะนำโรค โดยเฉพาะการจัดการกับแหล่งเพาะพันธุ์เนื่องจากเป็นวิธีที่ง่ายต่อการกำจัดลูกน้ำยุงลาย ซึ่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเฝ้าระวังความชุกชุมของลูกน้ำยุงลายในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อฯ โดยแมลงที่ 6.2 อุดรธานี ได้ดำเนินการสำรวจลูกน้ำโดยวิธี Visual larval survey ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ระหว่างปี 2554-2557 ปีละ 2 ครั้ง สำรวจครั้งที่ 1 เดือนมกราคม-มีนาคม (ช่วงก่อนฤดูการระบาด) สำรวจครั้งที่ 2 เดือนเมษายน-มิถุนายน (ช่วงฤดูการระบาด) ทำการรวบรวมข้อมูล แล้ววิเคราะห์โดยใช้สถิติร้อยละ ผลการสำรวจครั้งที่ 1 พบว่า ร้อยละของบ้านที่สำรวจพบลูกน้ำยุงลายเท่ากับ 12.60 ร้อยละของภาชนะชั่งน้ำที่พบลูกน้ำยุงลายเท่ากับ 3.83 จำนวนภาชนะชั่งน้ำที่พบลูกน้ำยุงลายต่อบ้าน 100 หลังคาเรือนเท่ากับ 15.12 และจำนวนภาชนะชั่งน้ำที่พบลูกน้ำยุงลายต่อประชากรในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี เท่ากับ 42.22 ภาชนะที่พบลูกน้ำยุงมากที่สุดช่วงก่อนฤดูการระบาด คือ จานรองขาตู้กันมด คิดเป็นร้อยละ 13.89 รองลงมาคือ จานรองกระถางต้นไม้ แจกัน ภาชนะอื่น ภาชนะน้ำใช้ ภาชนะอื่นที่ไม่ใช่ ยางรถยนต์ อ่างบัวและภาชนะน้ำดื่ม คิดเป็นร้อยละ 9.84, 8.87, 5.95, 4.85, 3.84, 0.97, 0.45 และ 0.43 ตามลำดับ การสำรวจครั้งที่ 2 พบว่า ร้อยละของบ้านที่สำรวจพบลูกน้ำยุงลาย เท่ากับ 10.79 ร้อยละของภาชนะชั่งน้ำที่พบลูกน้ำยุงลาย เท่ากับ 3.40 จำนวนภาชนะชั่งน้ำที่พบลูกน้ำยุงลายต่อบ้าน 100 หลังคาเรือนเท่ากับ 11.75 และจำนวนภาชนะชั่งน้ำที่พบลูกน้ำยุงลายต่อประชากรในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี เท่ากับ 39.59 ภาชนะที่พบลูกน้ำยุงมากที่สุดช่วงฤดูการระบาด คือ ภาชนะอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 10.38 รองลงมาคือ ยางรถยนต์ จานรองขาตู้กันมด ภาชนะอื่นที่ไม่ใช่ ภาชนะน้ำใช้ แจกัน จานรองกระถางต้นไม้ อ่างบัวและภาชนะน้ำดื่ม คิดเป็นร้อยละ 9.90, 9.16, 5.58, 4.01, 2.61, 2.04, 0.90 และ 0.39 ตามลำดับ

การเฝ้าระวังความชุกชุมของลูกน้ำยุงลายในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ตั้งแต่ปี 2554-2557 โดยการสำรวจปีละ 2 ครั้งนั้น นอกจากได้ค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย และชนิดภาชนะเสี่ยงที่พบลูกน้ำยุงลายแล้ว ยังสามารถช่วยให้ทราบสถานการณ์โรคไข้เลือดออก ยังเป็นองค์ประกอบหนึ่งสำหรับการพิจารณากำหนดกลวิธีแนวทางการควบคุมโรค ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณ และสามารถนำมาใช้ประเมินผลความสำเร็จของแผนงานโครงการควบคุมโรคไข้เลือดออกทั้งในระดับอำเภอและระดับจังหวัด

คำสำคัญ: การสำรวจ, ลูกน้ำยุงลาย, แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย